

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antonii Mvsae Brasavoli Medici Ferrariensis Examen
omnium Trochiscorum Vnguentorum, Ceratorum,
Emplastrorum, Cataplasmatumque, & Collyriorum**

Brasavola, Antonio Musa

Venetiis, MDLI

Senex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70720)

ANTONII MUSAE
BRASAVOLI
MEDICI FERRARIENSIS

Examē omnium TROCHISCORVM, qui
apud Ferrarienses pharmacopolas
conficiuntur.

SENE X.

PROBIT, proficiatq: estne ap-
ta hęc, ac cōueniēs prādēdi hora?
BRAS. Cur illi apta nō est, qui
ad hęc usq; horam in rebus serijs
ac humanę uitę necessarijs occu-
patus fuerit? opus etenim fuit me
egrotos omnes, quos sub tutela et
curatione habeo inuisere, priusquā prandere uoluerim,
iusteq; potuerim: nā tu in catharticis medicamētis, quę
catapotia non sunt, expēdendis me ad tardam horam oc-
cupaueras. SE. Nunc mihi uidetur potius esse antecœ-
nandi hora quā prandendi. BRAS. Tu forte senio
confectus cum pueris antecœnas: ego autem puerulis, et
his qui crescunt hoc antecœnandi munus relinquo, nimi-
rum qui quinquagesimum exegerim annū, neq; amplius
cresco, nisi ut cucumeres in latus & in uentrem. SE.
At ego qui ob ætatem puer secundo effectus sum cum il-
lis antecœno, & plerunq; illos inuito, qui alioqui lust-
bus occupati antecœnam despiciebant. BRAS. Tibi
(absq; ullo pudore) antecœnare concessum est, cum ulti-

a iii mum

mum senium iam attigeris: hi etenim qui in hac aetate cō-
 stituti sunt, sæpius edere debent (Galeno teste) & pro
 unaquaq; uice haud multū, ne eorum natiuus calor, qui
 pusillus est, tali copia obrutus suffocetur. SE. tēpestiue
 prandeo, et satis copiose, antecœno modicum, et medio-
 criter cœno. BRAS. Cur potius opipare non cœnas,
 & mediocriter prandes? SE. Ita à pueritia assuetus
 sum: medicos autem audiui de hac cœnæ, ac prandij cō-
 pia in meo pharmacopolio usq; ad conuitia differentes,
 qui nescio quem uirū adducebant hominum mores per-
 uertere tentantem, omnibusq; suadentem cœnam pran-
 dio ampliorem esse oportere. BRAS. Cogit ne quem-
 piam hic uir ad tantam cœnam ac prandium desumen-
 da? SE. An cogat ignoro, audiui tamen, quòd omnes il-
 los imperitos esse arbitratur, qui aliud agunt, & homi-
 nibus aliud præcipiant, & hos conuitijs, ac blasphemijs
 insequit: immo addebāt totā uictus rationem LEONI
 x. Pontifici max°. imutasse. BRA. CLEMENTI,
 non Leoni, sed immutato uiuendi genere breui obiit Cle-
 mens, qui diutius forte superuixisset, si suo illo primo ac
 diu assueto uiuendi genere usus fuisset. SE. Quid cen-
 ses tu in hoc negotio agendo? BRAS. Est medica di-
 sputatio, & antiqua, nō recens & hoc tempore orta (ut
 nonnulli censent, qua ambigitur nū prandium cœna ple-
 nius esse debeat, an cœna prædio, et unaquæq; pars suos
 habuit, habetq; fautores. SE. Quid facis tu in tuo pro-
 prio corpore. BRAS. Tecum ingenue loquar. ego in
 cœna et prandio hucusq; nullam feci, neq; facio differen-
 tiam: et deinceps ita sequar, nisi prospera ac secūda mea
 uadetudo inmutetur: nam & probè prandeo, & probè
 cœno:

cæno: neq; contemplor an hoc plenius esse debeat, an illud, & neq; ex hoc, neq; ex illo dispendium sentio: immo si in prandio quæ magis sapiant adfuerint, plenius prandeo (nam quid pransurus, aut cœnaturus sim semper ignoro. hoc etenim providendi munus, uxori, & quæstoribus meis demandatum est) & si in cœna illa fuerint quæ magis sapiant, plenius cœno. SE. Ergo medice non uiuis? BRAS. Quid est hoc medice uiuere? ego humaniter uiuo, nõ medice, et humanas seruo consuetudines, ægroti medice uiuant, & qui ualetudinariam uitam degunt, hominem uere sanum suæ spontis esse debere Celsus testatur, nihil est quod sapiat, à quo abstineam. SE. Multos igitur fructus edere debes. BRAS. immo paucissimos, nam mediocriter sapiunt, si uehementer saperent, à nullo eorum genere abstinerem. SE. Cur iubes ut alij à fructibus abstineant? BRAS. Hoc ualetudinarijs iubeo, et ægrotis, ac lurconibus illis, qui uentriculum ad os usq; fructibus implēt, sed sanos moderate fructus edere nihil incommodi est, immo ex fructuum esu id cõmodi habet, quod aluus lubrica redditur: hocq; maxima fructuum pars efficit. SE. Tu igitur semper prandes, ac cœnas? BRAS. Rarum est, immo rarissimum (nisi ægrotauerim) quod non bene prandeam, & bene cœnẽ, et si nonnunq; me haud prandere contingat, symptomata illa statim incido, quæ ab Hippocrate in libro de Ratione uictus in acutis: & in libro de Prisca medicina referunt. Cum. n. hora transit, cõfestim uehemens debilitas seqtur, tremor, animi defectus os amarescit, in iram excitor, difficulter spiro, & ieiunare nõnunquam mihi morbi principium fuit, & origo. SE. Nunquam

igitur ieiunare deberes. BRAS. Rarissime ieiuno: nihil enim uitæ meæ, meisq; uiribus magis noxiū, magisq; periculosum inueni ieiunio. semel à prandio abstinui circa alia occupatus, in tātā incidī imbecillitatem, ut uix loqui potuerim priusquam comederim, tam facile à ieiunio resoluor. SE. Si in Aphrica ortus fuisses semel tantum (pro patrio more) in die comedisses. Nam diuus Augustinus Carthaginensis cum Romam profectus esset, fatetur se monstra uidisse: monstra uero uocabat bis in die esitare, Romani etenim prandebant, ac coenabant, cum Aphricani semel tantum in die comederent. BRAS. Si diuus Augustinus in Galliam profectus esset, arbitror hos uocauisset plusquā monstra. SE. Quam ob rem? BRAS. Quia in Gallia passim quinquies in die cibus uescuntur. SE. Et in Austria semper. BRAS. Verum tamen si diuus Augustinus nunc esset superstes illi monstrum non uideretur bis in die comedere, quoniam in presentiarum Carthaginenses, & Tunetani, & ceteri Aphri bis in die comedunt. At ordinem quendam periodorum cœli in esitationum numero contemplemur. Multi sunt Romæ, qui semel comedunt: idem plurimi faciunt Florentini, in qua urbe nonnulli sunt, qui non semel tantum, sed & adeo parce, ut dimidium dici possit quam opus sit, Bononiæ bis comedunt, Ferrariæ ter, Mediolani, in Insybria, ac in regione Pedemontana quater, in Gallia quinquies cibus uescuntur? SE. Quomodo id faciunt, & quo tempore? BRAS. Hoc ordine et temporibus quæ enumerabo. Cum è lecto surgunt, statim ientant, quòd deiuner appellāt, nos dicimus far collatione panis buccellam accipiunt, et nōnihil bibunt, postea hora consueta

ra consueta prandent, & cum ad uesperas pulsatur antecœnant, postea statuta quadam hora cœnant, denique cum dormitū eūt, bucellam panis edunt, & supbibunt. quòd appellant prendre son uin. Cum è Gallia in Angliam trāsitur, semper homines edere inuenies hoc est in die pluries: arbitròq; si ultra Angliam alia adesset regio quòd in ea adhuc frequētius ederetur, nec ab re, quia esset regio magis frigida: frigida uero regiones multum appetere faciunt. SE. Tu quid melius censes, semel, an bis in die comedere? BRAS. Bis in die. SE. Cur semel tātum non est melius, ut amplius negociandi tempus habeatur? BRAS. Quia uenterculus per multas horas uacuuus esset, & nihil in quòd ageret, haberet, quòd natura minime fert: nā flatu, ac pituita implebitur. octo etenim aut nouem horæ ad coctionem quæ in uentriculo fit satis sunt: in reliquo tps ad alterius usq; diei cibationem, opus erit, aut uentriculi actionem otuari, aut ad se pituitā, flatus, ac prauos humores in quos agat attrahere. Hippocrates uero propè calcem secundi libri de Ratione uictus in morbis acutis, ait semel in die comedere, emaciare, siccare, uentrem sistere, nam calor unetris humidum, & carnes consumit: prandere uero contraria facit. SE. Tamen Hippocrates in quarto de Ratione uictus in morbis acutis libro eorum discrimina refert, qui prandent, et non sunt prandere assueti: inquit. n. (haud longe à libri calce) Etenim qui prandere non consueuerunt, si pransi fuerint, uēter eorum intumescit, somno-
lenti redduntur, et pleni: quòd si præterea cœnauerint, uēter ipsis turbat. BRAS. Hippocrates in hoc loco de inassuetis prædere uerba facit, ut planū esse poterit con-
templanti:

templanti: nam & Galenus eodem loco sectione uidelicet uigesima secunda inquit, id esse ex repentina mutatione, quia grauatur ab alimento facultas. nunc uero de his quæ assueta sunt minime loquimur: nam qui ad aliquid sunt assueti iuxta Hippocratem omnia ad quæ sunt assueti facilius ferre possunt. SE. Cum uero nos & prædere & cœnare assueti simus, quid plenius à sano homine faciendum est, prandere ne an cœnare? BRAS. Qui sanus uere est, et probe concoquit, bene prandeat, & bene cœnet: at non intelligo hunc tuburcinari debere, et ad summum cibis se explere, sed ad probi ac honesti uiri consuetum & commodum edere. SE. In ualetudinarijs autem quid agere oportet? BRAS. Ut suæ ualetudini cōfert. SE. Mihi animo esset, ut hoc negotium expressius, & cū maiori rationū diligentia enodares: nam multa in meo pharmacopolio audiui, quæ à diuersis medicis de hac quæstione differebantur, & quæ me ambiguum reddidere, nam aliqui prædium cœna plenius esse oportere fatebantur, alij cœnam. BRAS. Si ambiguitates illas quas mente concepisti, in medium afferre non contemnes, nos illas pro posse absoluere nõ grauabimur, SE. In primis de prandio disputarunt, qua hora apud antiquos summeretur. BRAS. Antiqui diem, hoc est lucem ipsam in duodecim horas tam hyeme quàm æstate diuidebant, et noctem, id est tenebras in duodecim: erant uero hyeme & æstate horæ inæquales, uere & autumno æquales, ut de æqualitate & inæqualitate horarum astronomi differunt, hic negocia nonnulla statutis quibusdam horis perficiebant, quæ nunquam ad alias horas demandassent, in hac uero horarū distinctione, nona

ne, nona hora cœnabant, de his autem horis ac negocijs in ipsis peragendis extant Martialis carmina in quarto Epigrammatũ libro, in epigrammate ad Euphemum, in quo ita cecinit.

Prima salutantes, atq; altera continet hora.

Exercet raucos tertia causidicos.

In quintam varios extendit Roma labores.

Sexta quies lassis, septima finis erit.

Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris,

Imperat extractos frangere nona toros.

Hora libellorum decima est Eupheme meorum

Temperat ambrosias cum tua cura dapes

Et bonus ethereo laxatur nectare Cæsar

Ingentiq; tenet pocula parca manu.

Tunc admitte iocos, gressu timet ire licenti

Ad matutinum nostra thalia Iouem.

Martialis euphemũ rogat, ut i suis carminibus Imperatori ostendendis hoc ordine utatur, ut illa quæ sunt seueriora ante cœnam ostendat, quæ uero sunt iocosa post cœnam. cum igitur iubeat decima hora ostendendos esse iocos, inditiũ est q, nona hora cœnauerint. S E. ad huius rei propositum quid facit hæc cœnandi hora antiquorũ, & prandendi? B R A S. Nihil ut arbitror, at tibi retuli illos de hac re differuisse, sed nos illam pretermittere debemus, quia de cœna, & prandio sermo futurus est, ut in presentiarum in usu sunt, nam, & antiqui eisdem cœnabant horis, & prandebãt ut nunc facimus, ut ex Hippocrate constat, & Galeno in libro de Ratione uictus in morbis acutis, mirorq; de his nominibus quempiam ambigere. Nam statim qui de hac re differit per prandium
esus

esus ille intelligitur qui mane fit postquam homo per aliquot horas negocia exercuerit, q̄ est quarta, aut quinta hora, postquam è lecto surrexerit: & per cœnam comestio illa uespertina intelligenda est, quæ fit per spatiũ octo, nouem, uel decem horarum à prandio, & per spatium unius, uel duarum horarum à decubitu. hæc est cœna, & hoc prædium de quibus sermo futurus est, ut apud nos consueta sunt uocari ac insumi, & eodem modo antiqui (forte in aliqua horarum portione euariantes) intelligebant, ut hora scilicet matutina præderent, uespertina uero cœnarent. De hoc ergo prandio, & de hac cœna intelligentes (quia ita etiam Hippocrates, et Galenus intelligunt) differamus, quid nã plenius esse debeat. Disputatio autem non erit pro hominum consuetudine, nec pro moribus, sed erit in se simpliciter, quia magna hominũ pars de more plus cœnat, q̄ prædeat. SE. In maiori Ferrariensũ parte hoc intueri licebit, q̄ scilicet tenuius prandent liberius ac plenius cœnãt. BRAS. Hoc uerũ est tamen, & nonnulli plenius prandent, & minus cœnant, sed rari sunt. SE. Simpliciter igitur differas cõsuetudinibus prætermisissis, & quid ratio dictet ostendas, et prætermisissis etiam ægrotantibus, nam hi secundum ægritudinis genus & horas quibus monentur in uictu sunt regendi. BRAS. In simpliciter sanis, & qui ob aliud nõ coguntur, cœna prandio plenior semper esse debet: ita
 » enim Galenus in septimo Methodi dicit. Quare primo loco leue sumendũ his est (de his loquitur qui reficiuntur) quò uidelicet concoquatur celerrime, & excrementũ eius discedat, & uacuuus purusq; uenter excipiat, At quoniam non solũ quies & somnus, sed etiam

sed etiam longius tempus huius naturalē administratio-
nem excipit, rationale est ut ualentiores ciborū hoc ma-
xime tempore offerantur, itaq; etiam athletæ omnes sic
faciunt, qui eū usum nō solū aliqua ratione inuenerunt,
sed etiam longa experientia comprobarunt. Hinc facile
colligi potest ob longius tempus q̄ inter cœnā & prædiū
interponit, & ob somnū ac quietē plenius eē cœnandū.

SE. Galenus hoc in loco de conualescentibus qui maci-
lenti sunt et impinguari cupiūt sermonē habet. BRAS.
Conualescentes sani sunt, et ideo sub nostra cōsideratio-
ne continētur, adde rationem qua utit Galenus sanis con-
uenire, nam in quiete consistit ac somno, & in cœna ad
prandiū distantia, quæ ratio sanis æque competit. SE.
Galenus de cibi multitudi- ne loqui nō uidetur, sed de ua-
lentiore cibo quo athletæ uescuntur, ut robur corporis
faciāt. BRAS. Valentior cibus duplex esse potest, aut
quò ad suam naturam ualentior ut bouis caro, aut quò ad
multitudinē. ad Galeni intentum siue primo, siue secū do-
modo sit ualentior in secunda cibatione quæ cœna uocat̄
summi debet, nam ad nutriendum præbetur. SE. Sani
tanto nutrimento non indigent, ut conualescentes q̄ ma-
cilentī sunt. BRAS. Immo & ipsi indigent, quia con-
ualescentes uim habent concoctricem imbecillā, sani aut̄
habent illā robustā, iccirco nutrimento indigent, in quod
agat robusta uis, et Galeni ratio monet uentriculū purū
esse debere, & nihil in secunda cibatione, quæ cœna est,
continere, at à secunda cibatione ad primā hoc nō dicit,
uentriculum scilicet purū esse debere, quia tanta adest à
cœna ad prædiū distantia ut necessario sit purus et ni-
hil cœnæ cōtineat. SE. Prosequaris obsecro, BRAS.

Nobis

Nobis ociū nō suppetit de hac re abūde differēdi, iccirco nunc rerū capita attingemus, aliās seorsum quæstionem ample tractaturi. sed aliud audias ad suadendum cœnam prandio ampliorē esse oportere argumētū. Quo tempore naturalis calor intensior ac uehementior est, eo tempore iure plenius edendū, sed noctu calor naturalis intensior ac uehementior est, igitur noctu, hoc est in cœna, plenius edendum. S E. ego huius argumenti minorem propositionem inficias irem. B R A S. Gaudeo plurimum, te dialecticum tam repente euasisse. S E. Immo à pueritia dialecticam didici, neq; in illa fueram mediocriter uersatus, adhucq; ueluti igniculi qdā in me relictī sunt, quibus facile argumentorum genera deprehendere possum. B R A S. En minorem illā quam is inficias probo. Cum naturalis calor retrahitur tunc uehementior fit, in seipso scilicet contractus, & ueluti coadunatus, ac concalcatus, ut Hippocratis Galeniq; sentētia est, quoniam in primo Aphorismorum libro aphorismo decimo quinto iudicarunt ideo hyeme coctiones fieri potiores, quia noctes longissimæ, immo, et præter horum authorū sentētiā ratio ipsa id dictare uidet, quia naturalis calor in somno ad centrum cōtrahitur unde Galenus in primo de symptomatū causis capite octauo monet, animales facultates in somno quiescere, naturales uero uehementius agere, & non desistere. S E. Ego libenter Galeni uerba audire. B R A S. hæc sunt. Liqueat aut non secus, & quod » in somno, aut omnino feriantur sensus, aut exiliter & » obscure agant. Rationabile ergo est exiguum uirtutis à » principio in singulos tum confluere, & profunde quidē » ac non profunde dormire, sicut uulgo loquimur, ex quantitate

titate influentis uirtutis contingit: cum tanto minus eius ^{cc}
 influere sit credibile, quanto somnus est profundior. Igi- ^{cc}
 tur in toto eo tempore uidetur animalis uis quiescere, na- ^{cc}
 turalis autem uehementius operari. Hec sunt Galeni ^{cc}
 uerba quæ audire cupiebas. SE. Tã dilucida sunt ut q̄
 optabas planè ostendant, sed an naturalis calor intus re-
 trahat, iuxta Galeni dogma nõdũ suafisti. BRAS. Pos-
 sem hoc ex tota medicorum ac philosophorũ schola sua-
 dere, sed nobis in presentiarũ institutum est Hippocrate
 et Galeno solis uti. hic nimirũ in tertio de Causis pulsũ,
 rationem reddit, quare pulsus in somni initio sunt imbe-
 cilliores, tardiores, atq; rariores, deinde maiores fiunt
 & uehementiores, rationẽ reddit, quia calor cogẽs se ad
 interiora cibum inuenit, quẽ conficere debet, laboratq;
 ut illũ superet, ac uincat, unde quoad cibũ superauerit
 imbecillior uidetur, cum uero superauerit ualidior fit,
 pulsusq; maiores euadunt, ac uehementiores. SE. Ita
 ego respondere possem, non esse uniuersale q̄ concoctio
 melior in somno fiat q̄ in uigilia, si illa quæ digeri debẽt
 æqualia summant. BRAS. Immo in his de quibus ser-
 mo futurus est, in sanis scilicet, & qui non magis uni quã
 alteri sunt assueti, semp melior fit in somno quã in ui-
 gilia cõcoctio, ut ratio ipsa dictabat. Adde, et ob noctis
 frigiditatem naturalem calorẽ uehementiorẽ euadere,
 nã noctu cõtrahitur, et in sese collectus intrinsecas par-
 tes magis calefacit, extrinsecas uero calore destitutas de-
 serit, cuius rei testis est Galenus in primo Aphorismorũ
 libro aphorismo decimoqnto ubi ait. Causam uero ob ^{cc}
 quã hic idem calor in hyeme augeatur, etiã Aristoteles ^{cc}
 dixit. Refugit enim propter circũstantẽ extrinsecus fri- ^{cc}
 giditatem

,, giditatem sicut rursus astate ad sibi affinem proteditur.
 ,, Atq; ita contingit dissolui quidem ac dissipari eius sub-
 ,, stantiam tempore aestiuo: contineri aut ac cohiberi, &
 ,, in profundum secedere hyemali. Ob hoc igitur et coctio-
 ,, nes, & sanguificationes, & nutritiones his temporibus
 ,, sunt meliores. Verum haec non contingunt, nisi ob frigi-
 ,, ditatem unde et Hippocrates dicebat, Ventres hyeme, et
 ,, uere na calidissimos esse, ob aeris frigiditatem, sed in nocte
 ,, aeris frigiditas dominatur, igitur et naturalis calor con-
 ,, trahit & uehementior euadit. SE. q. de hyeme adducit
 ,, ad rem ipsam facere non uidet, quia non omnes hyeme pro-
 ,, be coquunt, sed illi solum qui carnosissimi sunt, & calidi, q. a
 ,, Galeno ostendi uidetur, animalium exemplo in latibulis
 ,, degentium, quae per totam hyemem non edunt, quia nec coque-
 ,, rent, quoniam eorum naturalis calor adeo imbecillus est, ut
 ,, a frigore ferè extingatur, aut saltem sopiatur pro-
 ,, pterea non omnes melius hyeme coquunt. BRAS. Hi
 ,, qui frigidi sunt et macilenti non sunt uere sani, si anima-
 ,, libus in latibulis degentibus comparari possint nam sunt
 ,, adeo frigidi ut hyeme superueniente adeo infrigidentur
 ,, ut nullo pacto, uel modice coquant. SE. A nonnullis
 ,, audiui, q. & si calor sit uehementior in nocte quam in die
 ,, tum ob noctem, hoc est obscuritatem, tum ob frigiditatem,
 ,, tamen multae adsunt noctu superfluitates, circa quas oc-
 ,, cupat natura, iccirco minus coenare opus est, ut natura fa-
 ,, cilius in haec excrementa agere possit, & illa expellere.
 ,, BRAS. Haec uana sunt, quia non sunt plura superflua
 ,, in nocte, quam in die, nam si in nocte forte adsint prandij super-
 ,, fluitates, in die etiam aderunt coenae superfluitates, iccir-
 ,, co illorum quos adduxisti ratio nullius momenti est, unde
 ,, aliud

aliud audito argumentum. In illa temporis cōditione, in qua naturalis calor aptior fit ad concoquendū, in illa inq̄ plus edēdū, sed in quiete calor naturalis fit aptior ad concoquendum, ergo in quiete amplius edendū est, uerū optimum quietū maxima est in nocte, igitur in nocte magis edendum est, sed in nocte cœnamus, cœna igitur prandio elenior esse debet. S E. Hic adsunt multa, quibus assentiri non cogimur, nā primā propositionē concedimus, secundam imus inficias, naturalē scilicet calorem in quiete aptiorem fieri ad concoquendū, cū experientia ostendat coctiones potiores fieri cū corpora exercemus. B R A S. Si propositionē illā tibi uerā esse suadebo, quid postea diceres? S E. Nihil aliud q̄ id fateri q̄ probaueris, modo id recte probare ualeas. B R A S. Ita facile probabo. Calor qui ab exercitatiōibus excitatur coctiōi quæ in uentriculo, ac iecore fit minime cōfert. prætereo ad hoc suadendum Auicēna sententiā in Tertia primi, doctrina secunda, in capite tertio & septimo, & Rasis sententiā quarto ad Almanforem, et Auerrois in sexto Collectio- num suarū capite secundo, sed id rōne probo. quia calor à motu factus ad circumferentiam trahit, nam extimam superficiem calefacit, qua calefacta id q̄ intus est ob calorem ad circūferentiā trahit, iccirco coctio impeditur, quæ in uentriculo fit, et quæ in iecore. secus eēt de tertia coctiōe ad quā sequitur distributio, & assimilatio. Hinc Galeno placuit exercitationes & motum post factas coctiones fieri oportere, hoc à Galeno edocetur in sexto de Sanitate tuēda, non esse scilicet exercendum corpus, nisi postq̄ uētricus, et uasa crudis succis prorsus sint uacua. Immo, & iubet prius etiam urinā, et excrementa eē
b excreta.

excreta. SE. Experientia tamē ostendit, illos qui cor-
 pora exercent facilius cōcoquere. BRAS. Hoc uerū
 est primis factis ante exercitationem concoctionibus, q̄a
 exercitatione calor uehemētior euadit, at si fiat dum in
 uentriculo ac iecore cruditates existūt, extimus calor ad
 circumferentiam trahit, idq; trahit q̄ crudum est. SE.
 Sequetur igitur per totū corpus crudas materias distri-
 bui? BRAS. Proculdubio sequetur, & fiet. Dic uero
 nonne illo tempore plus edendum, quo maior præcessit
 consumptio? SE. Ita uideretur, modo nō esset talis con-
 sumptio, quæ uires imbecillas rediderit, tunc enī minus
 præbēdum est ac sæpius. BRAS. De tali consumptio-
 ne non loquor, sed de illa ad quā hæc sequeretur, nisi ci-
 bis occurreremus, quorum officium est, id q̄ deperditū
 fuerit restaurare. at in die, tum ob exercitatiōes ad uitā
 necessarias, tum ob calorē diei, magna fit resolutio, quā
 ut reficiamus, et deperditum resarciamus, plenius edere
 debemus, hoc autem fieri debet uesperis, hæc nimirū ho-
 si plene cœnauerimus id noctu reficitur, q̄ in die deper-
 ditum est. SE. Si coctiones noctu fiunt potiores, igitur
 summo mane optime edendū erit, ut uires reficiantur, et
 id resarciatur q̄ deperditū est. BRAS. Deciperis qm̄
 & si coctio noctu melior euadat, tamen non fit tanta re-
 solutio ut in die fit, in quo mouemur, & corpora exerce-
 mus. sed & aliud audito argumentum. SE. Iam audio.
 BRAS. Cū inter prandium, & cœnam octo, uel nouē
 horarum spatium intersit & nōnunq̄ septē, spatiū inter
 prandiū & cœnā erit quindecim horarū, uel sexdecim,
 uel decem & septem, nisi uero plus cœnauerinus, quā
 pransi simus per amplum spatium uentriculus relinque-
 tur

tur uacuuus, & ita flatu implebitur, ac pituita, & ipsius uires exoluentur. S E. Igitur simpliciter censes plenus coenandū esse, & tenuius prādendū? B R A S. Ita censeo si simpliciter loquamur. S E. At si quis plus prandre assuetus esset q̄ coenare qd̄ tum agendum? B R A S. Si eiusmodi consuetudo diutina fuerit, & ferè à pueritia incepta, & homo p̄ multos annos antea illam obseruauerit, à sua consuetudine dimouendum non esse arbitror, quia consuetudo est altera natura. At si breui temporis consuetudo sit, hic facile consuetudinē transmutare poterit, ac debet. De his ergo q̄ longa consuetudine minus coenarunt, plus prāsi sunt, in præsentiārum minime loquimur, quia illos in sua cōsuetudine, et in sua quodā modo natura uersari sinimus. Memini, patruū meum, Ioannem Brasauolū uirum (si quis alter) integerrimum, & qui septuagesimum quartum agebat annū, uehementi aegritudine affectū, quē curauī, & in sanitatē, restitutus est, dum cōuale sceret, illū blandis uerbis alloqui, coepi, o patre dixi, ad hanc tam grandaenam etatem peruenisti, uictum iam mutare deberes (nam nihil penitus praeter fructus edebat, & per totum uitae curriculum ederat) & plus uiuere quā fieri possit eniti, carnesq; edere, oua, & probos pisces, & reliqua quibus caeteri hoies uescuntur. tunc me defixis oculis intuitus est, & dixit charissime nepos ad hāc usq; etatem septuaginta quatuor annorum cum hoc uictus genere perueni, & nunc uictum immutabo cum pedes mei sepulchri partē iam occupent? morte profecto prius praenirer, q̄ consuetudinem immutare potuerim. senis uerba considerans illius consiliū laudauī ac probauī, ut scilicet consuetudinē suā obserua-

ret, & præsertim quia carnes, & pisces non mō abhorrebat, sed & difficulter concoquebat: cuiuscunq; uero generis fructus & probè concoquebat, & summe appetebat. Itaq; per septem, aut octo annos adhuc cum suo hoc uiuendi genere superuixit, ut deniq; sua sponte uiuens octuagenarius animam Deo reddiderit. hinc inferendum censeo longas consuetudines nō esse immutandas, et præsertim in uictus ac in ordine sumēdi uictū. SE. Qui ergo assueti sunt ampliuscule prandere, & minus cœnare, in sua illa consuetudine relinquendi sunt? BRAS. Si longa sit consuetudo, quæ in naturam ferè transiuerit. nam iuxta Hippocratē in secundo Aphorismorū libro aphorismo quinquagesimo. Quæ ex longo tēpore consuetata sunt, & si deteriora sunt, insuetis minus molestare solent. immo si nonnunq̄ consuetudo in melius sit imutanda à Galeno iubemur in qnto de Sanitate tuenda sensim esse mutandā. et Hippocrates in secūdo de Rōne uictus i morbis acutis libro docet longe melius esse non tantum sanis. sed etiam ægrotis uitiosam uictus rationē seruare, q̄ illā subito, etiā si melior sit, mutare. & Galenus in eodē quinto de Sanitate tuenda inquit. Senibus utilius esse cōsueto opere exercitari, etiam si modice noxium sit. Cōtra iuuenibus ea mutare quæ nocent tentandū est, etiam si à pueris his maxime insueuerint. Hisq; utitur uerbis Galenus in eo libro. Ergo nec assuetudines ipsæ, tam & si prauæ sunt displicentibus adhuc sibi corpibus mutadæ sunt, nec per summam sanitatem semper id est tendādum, sed tum, cum is cui mutandæ sunt à ciuilibus negocijs maxime uacat. SE. Audiui medicos illos inter se altercātes dicere rusticos, & qui uictum suis manibus, & cum labo

re querunt, plus prædere debere, & minus cœnare, quia in quotidiano labore multum cōsumunt. B R A S. Hoc uanum est, nam hi statim à prædio labores subire coguntur, ut ob motum in extrinsecis partibus calor accendatur, qui deinde cibum ad circumferentiã trahit, et præterea corrumpit potius q̄ coquatur, tamen in his regula esse non uidetur, cum quater & quinquies in die esitent, & Ferrarienses rustici cū tritulant quinquies in die edūt, testuacea, carnes bouilas, anseres, lagana, et cibaria crassa, ac difficilioris coctionis, tamen diu uiuunt, & semper pleni laborant, quamuis ratio dictet q̄ in quiete plenius edere deberent. nam Galenus in secundo de Sanitate tuenda prius laborandum esse monet, postea edendum, quia uehemens post esum motus cibos corrumpit, & ad circumferentiã trahit, cunq; hi qui ita laborant uehementius ac profundius dormiant, iccirco eorū naturalis calor uehementior est, & ita in somno id magis cōcoquere possunt, q̄ in uigilia corrumpunt. in primo etiam de Alimentorum facultatibus capite secundo à Galeno notatur si à somno arceantur hi qui ita laborāt, egrotare. S E. Experientia ostendit illos diu superuiuere, tamē in prandio plene edunt, & in matutina ientatione, & in ante cœna. B R A S. hoc ideo est quia sunt assueti, & à parentibus orti qui illis cibationibus erant assueti, assuetudoq; in illis in naturam transiuit. Superioribus mēsi bus cū Romā uelociori equitatu proficiscerer, si bene prandebam cibus in uentriculo ferē corruppebatur, si uero tenuiter prandebam, erā postea uehementer delassatus, ut bene prandere potius elegerim, et melius cœnare q̄ tenuiter prædere; hoc tamen seruabam q̄ in prandio modi

e bibebam, potus etenim erat causa corruptionis cibi in
 uentriculo. SE. Si quis eēt noctu uigilaturus, et inter=
 diu dormiturus, quid agendum ab hoc esset? BRAS.
 Oppositum agēdum, uidelicet tenuiter cœnādum esset,
 & plenius prandendum, quia hic die noctis loco utitur.
 Nonnullos uidi, qui sua spē id agere tētārūt, scilicet no=
 cte uigilare & interdium dormire, q̄ cum naturæ ordinem
 immutare tentassent, quæ suadet negocia interdium fieri,
 & noctu dormire, in ipsos ira percita breui ab hac ui=
 ta in aliam permutauit. huius rei magnum exemplum
 fuit Hippolytus Cardinalis Estensis, qui hoc agēs in sum=
 mo ætatis uigore uita (magno omnium luctu) priuatus
 est. At si quispiam nonnunq̄ cogatur negocia quædā no=
 cte perficere, Rasis monet undecimo de Regimine iter
 agentium capite uesperis non esse cœnandum neq; eden=
 dum, quoad quietis tēpus inuenerit. SE. Hoc mihi belle
 quadrat, at si quispiam ob aliquam ægritudinē uesperis
 cœnare non posset, quid agēdum? BRAS. Hic in nr̄a
 cōsideratione non continet̄ nam de sanis solū uerba faci=
 mus, q̄a ægroti eo modo regēdi sunt ut ipsa exigat ægri=
 tudo, si accessiones uesperis, aut statim in prima noctis
 parte fiant cœnandū nō est, q̄a ut hētur Aphorif. lib. 1.
 apho. 11°. In accessiōibus abstinere oportet nā cibū dare
 nocuū est, et propē etiā accessiones. SE. Audiui eosdē
 medicos dicentes noctu inter dormiendū plures uapores
 in caput ascēdere, q̄ inter uigilādū, iccirco plus prandē=
 dum minus cœnandū esse, ne caput noctu uaporibus im=
 pleatur. BRAS. Nūc amplam difficultatem ingre=
 deris, quæ est num ob cœnam, an ob prandium caput ma=
 gis impleatur. SE. Immo & hoc scire peropto.

BRAS.

BRAS. Si Galenū contemplari non pigeat, intelligemus caput uaporibus magis impleri post prandium, q̄ post cœnam, nam sumpto prandio, quia homo interdū exercetur duo incidit incōmoda, primo cibus haud probe coquitur, sed ob motus calorē crudus ad circūferentiam trahitur, secundo fumi in caput eleuantur illudq; implent, propterea adest Galeni documētum in his qui interdū corpus exercere debent, in quocunq; exercitationis genere, tenuius prandendum esse, & plenius cœnandum, quod ipse in se ipso exercuisse testatur, in sexto de Sanitate tuēda libro. Classe secunda pag. 97. G ubi ait eum morem obseruasse, cum erat in uisitandis egrotis, uel ciuilibus negocijs impeditus, quod hora quarta diei panem simplicem absque alio obsonio & potu summebat, panis uero in tanta erat copia ut ad decimā usque horam confici posset, qua hora deinde & panem & obsonia in cœna comedebat, ut scilicet carnem, oua, pisces, & reliqua quæ in usu cōmuni sunt cibaria, uinumque bibebat, erat uero eiuscemodi decima hora horarum equinoctialium uigesima secunda horarum computum incipientes ut in nostro cōmuni horologio facimus, hoc igitur inditium est caput magis impleri in die quā in nocte, coctionemque perfectiorem sequi in nocte quā in die, SE. Per quā uiam caput à uentriculi uaporibus impletur? BRAS. Per tres uias. SE. Quæ nam sunt? BRAS. Stomachus, idest gula, arteriæ, & uenæ, adde præterea et quartam uiam quæ est insensibilis meatus, quos Græci poros uocant, per arterias uero fumos in caput ascendere in pulsū Introductorio octauo capite scriptum habetur, & in tertio

de Virtutibus naturalibus capite quartodecimo quod et per uenas, gulã, et insensibiles meatus caput repletur, eodem loco scriptum est. SE. Hoc igitur à te discutiendum uenit, num uapores in uigilia magis in caput ascendant, an in somno. BRAS. Hoc iam discussum esse uidetur, quãquã cõmunis sententia oppugnet, quæ dicit post cœnam maiorem fieri capitis repletionẽ, quã post prandium. at nos oppositum esse censemus, quoniã inter illa quæ replent caput, ea quæ calefaciunt (iuxta Galeni dogma) summe replèt, at uigilia calefacit, igitur & caput replet. SE. Calefacit quidem, sed extrinsecas partes. BRAS. Tamen calefacit, et somnus in-frigidat, & si intellexeris extrinsecas partes: cum uero de ratione calidi sit attrahere, & quæ calefaciunt, ad attractionem faciant, igitur dum uigilamus caput facilius replebitur, quã cum dormimus. SE. Per quos meatus uapores in caput ascendunt? BRAS. Per iam dictos. SE. Durum uidetur atq; impossibile per arterias uapores in caput ascẽdere arbitrari. BRAS. Immo notissimum & facillimum est, ut Galenus docet in tertio de Virtutibus naturalibus capite quartodecimo. hoc nimirum loco docet quõ arteriæ ad se trahant, in arteriarũ etenim dilatatione cum sint cuti propinquæ et ad illã terminentur aerem ad se trahunt, at arteriæ illæ quæ propè cor sunt, à corde ipso trahunt, illæ uero quæ ad stomachum terminantur ab eo etiam trahunt, docet que uicissitudinem quãdam adesse in uenis & arterijs, ut arteriæ à uenis, uenæ ab arterijs trahant. SE. Quid trahunt uenæ ab arterijs, & arteriæ à uenis? BRAS. Arteriæ sanguinem tenuem à uenis exugūt,
uena

uenæ spiritus ab arterijs attrahūt. SE. Arteriæ quid à stomacho, et corde trahere possunt. BRAS. Solæ sunt arteriæ cordi propinquæ, quæ spiritus à corde trahunt, sed quæ remotæ sunt, non quidē à corde sed à cute aeri propinqua exugunt, & à stomacho tenues partes uaporosas, iccirco arteriæ uaporibus replebuntur, quibus deinde caput repletur, & hic erit modus quomodo per arterias caput impleri poterit. SE. Quomodo & per quā uiam, arteriæ propè uentriculum uapores in caput transmittunt? BRAS. Hoc fit per duas illas arterias quæ in caput ascendunt, & quæ deinde in paruas dissecantur arterias, ex quibus denique retiformis plexus conficitur, quem rete mirabile uocant, ununtur deinceps, & duæ fiunt arteriæ, quæ per hanc uiam cerebrum ingrediuntur. à Galeno etiam notatur in octa uo capite libri Introductorij ad pulsus, arteriam plus constringi cum dormimus quā dilatari, cum autem uigilamus, plus dilatari quā cōstringi. hinc cōcludi uidetur, illa orificia in somno minus attrahere, quia minus dilatantur, in uigilia uero quia magis dilatantur, magis etiam attrahere, est nimirum illarum officium cum dilatantur attrahere, nunquā enī attraherent nisi dilarentur. SE. Scire optarem num facilius uapores in caput penetrent, & in alias etiam partes in somno, an in uigilia. BRAS. Scito somnum à uaporibus fieri, qui caput petunt, ac obstruunt, unde hi uapores qui somnum excitant, uias illas obstruunt, quæ in retiformi plexu inueniuntur, rete mirabili à recentibus uocato, quod in illo situm est loco in quo lacuna colatorium nuncupata inuenitur, cum igitur in somno fumose illæ humiditates

miditates

miditates uias illas obstruant, ut uis sensitiua haud penetrare possit, iccirco impossibile est uapores per hanc uiam facilius ascendere in somno quã in uigilia, quoniã in uigilia arteriã magis dilatãtur, & uia reserata est, cerebrum igitur in uigilia magis quã in somno incallescit. SE. Eiuscemodi rationes non nihil probi inferre uidentur tamen experientia ostendit cum homines summo mane expergiscuntur, multum expuere, nares emungere, & oculis suspensas gramias cum liquidas tum præduras habere, iccirco in somno maior collectio fieri uidetur. BRAS. Si materias contemplaberis quæ interdum expuuntur, & per nares emunguntur, & uapores qui per oculos distantur, hæc longe plura esse percipies, quã illa quæ in his meatibus in nocte colliguntur. & præterea quæ in nocte colliguntur superflua sunt, quæ ex cerebri nutrimento & partium capitatis deciduntur. SE. Si uapores per arterias non ascendunt, per gulam saltem ascendere dicendum erit. BRAS. Scito uapores istos qui per gulam ascendunt arterias ingredi oportere, quæ tamen à uaporibus obstructæ sunt, qui somnum conciliant, uapores igitur in uigilia facilius ad caput penetrabunt, quã in somno. SE. Immo uidetur & hi uapores qui per gulam ascendunt per illam partem ascendere posse, quæ in palato sita est, colatorium uocata, nam si per illam sputa descendunt, per eandem uapores ascendere posse nihil impedit. BRAS. Scito cū natura in somno potius expellat, quã recipere possit, iccirco materia potius in somno descendit, quã aliqua ascendat, neque arbitrãdum est quòd nihil penitus ascendat in somno, at minus ascendit

dit, quā in uigilia fiat. SE. De uenis autem quid dicet per uenas saltem, per quas caput nutritur, uapores ascendunt, nam ut nutrimentum ascendit quid impedit, & uapores illos ascendere qui in uenis continentur?

BRAS. Scito uenas non dilatari ad uapores attrahendos, ut arteriæ faciunt, quia motu illo dilatatiuo carent, & coarctatiuo. SE. Venæ tamē uaporibus implentur. BRAS. Hoc non imus inficias at dicimus uenas non posse uapores ad cerebrum ducere, quia uenæ per caluariam caput ingrediuntur, & per commissuras quæ in caluaria sunt, arteriæ uero per inferiores partes ingrediuntur, & interiores in cerebrū, & non per exteriores & superiores, ut uenæ faciunt. SE. Cur ita effectum est à natura? BRAS. Non ab re quia sanguis natura grauis est, spiritus uero, siue uapores leues, iccirco difficile est uapores qui in uenis sunt in cerebrum descendere, quia uenæ per superiorem caluariæ partem cerebrum ingrediuntur, sed cum hi uapores tenues sint, potius ascendunt, & cum sint propè cutim per ipsam exeunt, & in cerebrum non descendunt.

SE. Hoc saltem mihi a te concedetur quod in caput per porositates ascendunt. BRAS. Neque istud concedam, quoniam & in somnis porositates clauduntur, pauciq; sunt illi uapores qui per porositates penetrant, nanque illos potius per cutim semp expellere conatur, iccirco in somno multi contingunt sudores. SE. Si caput noctu nutritur sanguis necessario per uenas in cerebrum tendit. BRAS. Quis hoc it inficias?

SE. At hi spiritus sunt sanguini mixti in uenis, igit & ipsi cerebrum ingrediuntur. BRAS. Fatemur aliquam

aliquam portionem cum sanguine descendere, quicere
brum nutriturus est, tamen maior pars per cutem exit,
& per cutis capitis insensibiles meatus. SE. Duæ
igitur solæ viæ relictæ sunt, per quas uapores in cere=
brum ascendere possunt, gula scilicet, & arteriæ.

BRAS. Sunt quatuor hæ viæ, quia & per uenas, &
per insensibiles meatus ingrediuntur, sed magis per
arterias, & gulam, nam per uenas, & porositates in m=
nima copia ingrediuntur, tamen & hæ duæ viæ, arteriæ
scilicet, & gula in uigilia magis apertæ sunt quã in
somno. SE. Experientia ostendit, & rō ipsa dicitat,
meatus in somno claudi, & uapores exhalare non pos=
se, ut Auicenna in Secunda primi testatus est dicit, n. fu=
mosos uapores detineri. à Galeno in pulsuum Introdu=
ctorio notatur capitibus octauo, & nono arteriam in
somno magis constringi quia maior est expellendi fu=
mos necessitas. immo & anhelitus ipse in somno secun=
dum expirationem maior est quã secundum inspiratio=
nem, quia maior adest expellendi superfluitates necesi=
tas: cum ergo in somno uapores magis abundant, caput
etiam magis replebitur. BRAS. Scito uapores
illos qui per cutem exhalare non possunt retineri, et ob
hanc causam in caput non ascendere, quoniam nec arte=
rias ingrediuntur, iccirco fumi illi qui apti sunt in su=
dore conuerti dum dormimus per sudores exeunt.

SE. Ergo crassi uapores retinebuntur. BRAS. Fa=
teor. SE. Ergo hi caput petent. BRAS. Hoc
imus inficias, quoniam caput non petunt, nam arteriæ
magis constringuntur, ob hoc uapores illi ad extrin=
secas partes potius pelluntur. SE. Si in somno ca=
lor

lor

lor intrinsecus retrahitur, plures eleuabit necessario uapores, quoniam & cibus ipse magis calefacit. BRAS. Scito in uigilia magis calefieri corpus quã in somno, quia exercitatio qua homo utitur magis calefacit. in uigilia præterea uia sunt magis reclusa, facilius ergo est ex cibi prandij uaporibus quã cœnæ magis repleri, plures etenim uapores per exercitacionem eleuantur, quã per caloris retractionem quæ in somno fit. SE. Tot ansas neclere non possum, quin illas statim dissoluas. BRAS. Est ipsa ueritas, quæ ansas soluit, et ita me respondere suadet. SE. Quid de his dices qui caput male affectum habent? BRAS. Auicenna ita respõderet, cum in prima tertij in capite de Epilepsia curatione ait. Quantitas cibi quæ danda est in una die et nocte ita disponatur, q̄ duæ cibi partes dandæ sunt in prandio, et una in cœna. ergo in omnibus capitis affectibus iuxta Auicennæ in hoc loco sententiam minus cœnandum est. SE. Audiui medicos illos differentes qui dicebant, in destillationis curatione non animaduertisse, an cœna prædio amplior uel minor esse deberet. BRAS. At Rasis in primo sui Continentis libro ubi de Epilepsia curatione uerba facit ait accipiendum unam partem in prandio et duas in cœna. SE. Audiui nonnullos ex illis medicis qui in meo disputabant pharmacopolio dicentes Rasis contextũ esse deprauatum, & legi oportere duas partes in prandio & unã in cœna. BRAS. Cum Auicenna à Rasi accipiat, potius arbitrandum est Auicennæ contextum esse deprauatum, Rasis uero contextum nõ esse deprauatum illud ostendit quia in cœna specificat carnes esse edendas, & pullos

pullos, nullamq; de prandio mentionem facit. et hoc uide-
 detur Galeno consentire in sexto de Sanitate tuenda cum
 docet quid illi agere debent qui post prandium negocia
 acturi sunt. inquit panē sumēdū quarta diei hora in tāta
 copia ut hora cœnæ sit coctus, ut uigesima prima, uel ui-
 gesima secūda hora, qua erit à negocijs absolutus, hacq;
 hora carnes edet, & uinum potabit, cum nihil in pran-
 dio potasset, & balneo etiā utebatur. qui uero plenius
 prandent negocijs occupati, his non solum caput uapo-
 ribus impletur, sed etiam cibus ē uentriculo exit cru-
 dus. SE. Hoc ad rem nihil facere uidetur, q̄ ex Gale-
 no adduxisti, nam in his solum uerum est, qui post pran-
 dium negocia acturi sunt, BRAS. Est argumentum
 per similitudinem, & quo tantum suadere uolo Galenū
 plus dedisse in cœna q̄ in prandio: & quòd caput fa-
 cilius ex cibo sumpto in prandio quàm in cœna repletur,
 propterea in prauē affecto capite plus esse cœnandum q̄
 prandendum, ut illum Rasi conformem redderem, ut po-
 tius dicendum sit, Auicennæ contextum esse deprauatū
 quàm Rasis. SE. Quid audio immortales Dij Auicen-
 næ contextus est deprauatus. at audiui tot summos uiros
 Rasi deprauatum esse asseuerantes, & nō Auicennā,
 ut his potius crediderim q̄ tibi. BRAS. Qui nam sunt
 hi, uiri quos summos uocas? SE. Conciliator Gentilis
 de fulgineo, Arnaldus de uilla noua, & tot celebres me-
 dici in Salernitano cōsilio ad Anglorum Regē canētes,
 33 Si uis esse leuis, sit tibi cœna breuis. BRAS. Prauū
 est à pueritia falsis opinionibus esse imbutum, nam diffi-
 culter cum radices iecerint euelli possunt. à Galeno pul-
 chra sentētia scripta est in initio octauī libri de Composi-
 tione

tione medicamentorum secundum locos. Difficilimū es-
 se ad ueritatem reuocare eos qui sectæ alicuius seruitu-
 ti se addixerunt, & paulo post. Falsæ & enim opinio-
 nes animas hominum præoccupantes, non solum surdos
 sed & cæcos faciunt, ita ut uidere nequeāt quæ alijs cõ-
 spicue appareant. Hi quos retulisti authores et recetio-
 rû multi falsis illis opinionibus seducti ueritati acquie-
 scere non possunt, at audias quo nam modo probabo Au-
 cennæ contextum esse mendosum, & non illum Rasîs.
 S E. Hoc libenter audiam. B R A S. Iam probò, au-
 dias igitur. Quicquid Auicenna docet, quicquid scriptis
 mandat, id totum aut ex Galeno, cuius est interpres, ut
 ex Paulo, aut ex Rasî desumptū est, Rasîs uero in hac epi-
 lepsiæ curatione a Galeno, accepit in Consilio illo quod
 pro puero epilepsiam patiēte scripsit, scripsit uero hūc
 in prandio olera edere debere, ptissanam & oliuas,
 & tertiam panis partem, reliquas uero duas partes cū
 obsonijs robustioribus in cœna. En quomodo Rasîs cū
 Galeno in loco præcitato conueniat, propterea locus
 Auicennæ à me citatus, potius deprauatus esse uidebitur,
 quàm hic Rasîs locus, qui est Galeno conformis. S E.
 Gentilis Rasîm intelligit quòd tertia illa in cœna dimit-
 tatur. B R A S. Hoc absurdum est, quia Rasîs de pran-
 dio mentionem facit, in quo una portio sit prandio sum-
 menda, & duæ reliquæ pro cœna reseruetur. si authorē
 tuū reciperemus opus esset Rasîm de cœna solū mētionē
 fecisse, quòd falsum esse nemo qui leget dubitabit. S E.
 Nonnulli predictorum medicorum qui de hac re differe-
 bant, Galeni auctoritatem adducebant in quarto de Ra-
 tione uictus in morbis acutis sectione trigesima nona ubi
 Hippocrates

Hippocrates

BRASAVOLI

Hippocrates in prandio melicratum præbet, in coena uero hordei ptissanam, BRAS. Hi maximo ducebantur errore, ut pote qui arbitrarentur ptissanam esse tenuiorem cibum q̄ melicratum, cuius oppositū Galenus in primo Aphorismorum libro aphorismo quarto testatur, nam hoc loco docet, melicratum esse tenuiorem cibum ptissana, SE. In hoc hos uiros aberrasse percipio. uerum ut ad illud redeam quòd dicebas, in somno scilicet uias esse obstructas, per quas uapores ad caput ascendunt, dicimus nonnullos dixisse, ut fumus qui per fumarij foramina exit eiusmodi foramina semper obturat, & tamen semper exit, eadem ratione fumi ad caput ascendentes uenas illas exeunt, tamen non semper permanent hæ uena obstructæ ob nouum uaporem obstructentem. BRAS. O uana similitudo, quoniam & si fumus fumarij foramina obturans continuo exeat, ob hoc id facit, quia extra fumarium nihil adest, quòd per ipsius cōdēsationem exitum prohibeat, ut in uaporibus contingit, qui per uenas & arterias ad cerebrum ascendunt. nā à cerebri frigiditate uapores illi in suis uijs ita congelari possunt, ut noui uapores illis succedentes ascendere prohibeantur, ut in fumo ascendere contingit. immo nonnunq̄ & in fumario uento aliquo uehementer spirante descendunt fumi, & exire minime possunt. SE. Experientia quæ rerum magistra est planè ostēdit multos ex ampliori coena ladi. BRAS. Hoc multis de causis contingere potest, uel quia hic affectum aliquem habet qui plenitudinem non patitur, uel quia affectus denocte mouetur, SE. Qui nā erit hic affectus, qui plenitudinem non paritur? BRAS. Sunt thoracis affectus

affectus quibus obsunt uapores qui ascendere non possunt,
 sed potius descendunt, posset & hoc contingere ob inas-
 suetudinem. Iccirco homo paulatim assuescere debet, pos-
 set & hoc contingere quia homo supra modum se reple-
 uerit, tunc enim nox efficitur ualde grauis, quia uentri-
 culus nimiam illam plenitudinem ferre non potest, quæ
 forte nimia est, & quò ad uasa, & quò ad uires, S E.
 Audiui & illos medicos ita differentes. Vis solis quæ in
 calore & lumine consistit, uim cōcoctricem adiuuat, nã
 uidemus & hoc calore fructus concoqui, ac maturari,
 igitur melius prandendum cum hic calor in die uigeat,
 minusq; cœnandum. B R A S. Immo nos dicimus na-
 turalem calorem à calore solis ad circumferentiam at-
 trahi, propterea imbecillior fit præsente sole, & non ue-
 hementior, sole uero absente ad internas retrahitur par-
 tes, & egregius concoquit, iccirco solis calor coctio-
 nem potius impedit, quàm perficiat, S E. Nihil pror-
 sus dici potest, quin statim solutionem paratam habeas,
 ac si isto in negotio diu uersatus sis. B R A S. Quis non
 habebit solutiones statim paratas qui Hippocratem ac
 Galenum fautores habuerit? qui in diuinis illis sententijs
 proclamant Vētres hyeme & uere natura calidissimos
 esse, & somnos longissimos, & ob hoc coctiones fieri po-
 tiores, quia naturalis calor hyeme fit uehemētior. cum
 autem & in nocte uehementior fiat, igitur & in nocte
 coctio erit perfectior. S E. De his quid dices qui à ca-
 pite ad inferiores partes destillationes habēt? B R A S.
 Quod mane & uesperis modice esitare debent, S E.
 Adest & uulgatum de hac re carmen, scilicet.
 Esuriant, uigilent, sitiant qui rheumata curant.

c B R A S.

BRAS. Medicus ergo qui rheumata curat esurire debet, sitire, ac uigilare, ex his igitur neminem sum curaturus, si medicum illa facere opus erit. S E.

Intelligo illum qui curatur, hæc facere oportere.

BRAS. Dicas igitur.

Esuriat sitiant, uigilet quos rheumate curas. Hi omnino neq; plenius neq; liberalius cœnare debet, tñ ampliuscule cœnare possunt, q̄ prædere, nã medicus in his quaerit exiccare materias, quæ in eorum corporibus continentur, ne in uapores conuertantur, et caput petant, at eo tēpore hoc potius fieri debet, quo hæ materiae dissoluantur, & penitus abolentur, hoc uero in uigilijs fit, ut Galenus in decimo Methodi medendi libro docet capite tertio. cum uero his qui destillationem habet uigiliae etiam post inediam præcipiantur, indicium est tunc minus esse dandum cum uigilatur, propterea his in prandio, aut modice aut nihil præbendum, ob hoc tamen non infero, quod in cœna plenè edere debeant, sed saltē quod plenius quàm in prandio, S E. Tamē in nocte capita impleri hoc indicium est, quod mane excreatur, expuitur, atq; extusitur, BRAS. Nō ne aliàs dictum est, esse superflua non quidem cibi uesperis insumpti, sed nutrimenti cerebri, nam cerebrum eo nocte nutritur quod in prandio sumptum est, & in die eo nutritur quod in cœna acceptum est, quoniam cerebrum nō nutritur nisi postq̄ coctiones in uentriculo & iecore celebratæ sint, & nutrimentum ad membra distributum, propterea quod in prandio sumptum est cerebrum noctu nutrit, si uero in prædio sumptum sit multum, nutrimentū erit multum, & æque nutrimenti superfluum multum, itaq;

minus

minus prandendum est, quod autem in cœna summitur cerebrum interdum nutrit, quo tempore multæ materiæ resoluuntur, & difflantur, ac exeunt. in nocte præterea plures sunt obstructæ uia, per quas uapores ascendant. S E. De his qui exercitantur mirum profecto uidetur, cur bene prandere non debeant, ut fortiores euadant, postea per horam à prandio quiescere, inde propria laboris munia subire, B R A S. Quid arbitraris hoc esse, scilicet à prandio per horam quiescere? S E. Arbitror cibum in uentriculo aptari, atq; accommodari, et ad coctionem ueluti parari. B R A S. Hoc nihil est, sed opus esset quiescere, quo ad cibum uentriculum exiuerit, ac iecur, et per uenas distributum sit. propterea Galenus in sexto de Sanitate tuenda iubet, illum qui negocia in die subire debet minus prandere, & plus coenare: & si quis in prandio solo pane uti noluerit, palmulas edat, aut oliuas cum pane, meli aut sali impositas, bibatq;: nam ipse non bibebat quando erat negocijs occupatus: sed nonnihil panis absq; potu solum edebat: peius uero esse negociosis hominibus bene pransos esse Galenus ipse eodem loco testatur, cū ait. Quippe si exercitari cupiāt: eo maxime pacto citra noxā se exercitant, si quidē non leue incōmodum nonnullis accidit, cū repleti cibo se exercitant: nonnullis enim et caput repletur uaporibus, & in iocinore, aut pōderis sensus, aut distentionis, aut utriusq; percipitur. ut hinc facile discas, quæ incommoda his hominibus contingant, q post prandium exacte sumptum se exercuerint. S E. Experientia ostendit destillationes noctu potissimum uigere, dic tu quod uolueris, nunquam ab hac sententia di-

moueri potero, propterea qui hoc affectu capiuntur ma-
 gis prandere debent, praesertim quia & in somno multi
 uapores ad caput feruntur. BRAS. At nos huic no-
 do iam satisfactum esse arbitramur: addimus tamen cum
 pituita hyeme maxime uigeat, et Hippocrates iubeat eo
 tempore uentres magis impleri oportere quam aestate,
 eo etiam tempore esse magis edendum, quo frigidior est
 aer: frigidior uero est in nocte. SE. Videtur esse in Hip-
 pocrate contradictio, qui cum ponat pituitam in hyeme
 multam gigni: in Aphorismis uero dixerit Vētres hyeme,
 & uere natura calidissimos esse. at quomodo calidissimi
 si pituitam gignunt? & quomodo pituitam gignunt si cali-
 dissimi? BRAS. Galenus in libello de Natura humana
 hanc contradictionem diluit. classe 1^a. 32. E. Nobis qu-
 dem uidetur, uētres hyeme naturali calido calidissimos
 esse, hoc est optime temperatos: sed particulas corporis
 magis hyeme perfrigerari, nonnullis autem & uentrem
 ipsum, siue quod iter agant, siue quod egeant operimen-
 tis, siue per uiuendi rationem, uel aliquod tale. Demergi-
 tur enim omnibus frigiditas ambientis quam multum, sed
 nonnullis etiam usque ad uētris regiones sicuti est dictum.
 Quod fit, ut tametsi uenter probe cōquoquat assumptos
 cibos, nihilominus hi in mutatione sanè quæ fit in iecore
 haud suscipiant sanguinis absolutionem exquisitam, sed
 ipsius elabatur non nihil. Quin et uenæ per corpus uni-
 uersum perfrigeratæ haud ipsum pariter immutāt. Ad
 hoc autem accedit, & copia ciborum quos hyeme assumunt
 unam cum qualitatibus quæ magis sunt pituiose. Hæc Ga-
 lenus ex quibus percipi potest, quomodo in hyeme & si
 uentres sint calidissimi, tamen in extrinsecis scilicet cor-
 pris

poris partibus pituitæ generetur: nox uero hyemi comparatur, ut in primo commentario in sextum Epidimiorum testatur Galenus. & ratio hoc dicit, quia nox frigida est, et calor natiuus intus retrahitur, ut in hyeme facit: propterea coctio erit noctu perfectior, & si nonnihil destillationis cōtingat, est ob extrinsecas partes, quæ haud probe coquunt. SE. Hoc aliud est, cui initeris. BRAS. Tamen in idem tendit. Hæc igitur summa sit, in destillationibus & grauedinibus, tam mane quam uesperis modicum edendum esse, tamen uesperis magis quam mane sumendum. SENEX. Audiui medicos illos Conciliatorem referentes, quæ ita argumentari dicebant. Si cœna prandio plenior sit, non posse etiam mane exerceri, quia & si coctio quæ in uentriculo sit perfecta sit, tamen illa quæ in iecore & uenis perficitur nondum erit exquisita: propterea hora qua homo se exercere uoluerit, coctio quæ in iecore sit, nondum erit perfecta. Itaque sanguis nondum perfecte coctus ad circumferentiã, & extrinsecas partes trahetur. BRAS. Satis est iam perfectam esse in uentriculo coctionem: illa uero quæ in iecore fit sanguificatio, uel iam cœpta sit, uel dimidiata: dico autem satis esse ad inchoandum conuenienti tempore laborem: unde ab Haliabate primo Practicæ, capite tertio notatur, cum aliter fieri non possit, quia aliquis ante perfectas omnes coctiones corpus exercere cogitur, saltem hoc procuretur, ut cibus in uentriculo sit coctus, & in hepate iam coqui cœperit, si exquisite coctiones omnes haberi non possint. SE. Adducebant & medicilli Galeni exempla duo, ex quinto de Sanitate tuenda libro: sunt uero duorum uirorum exempla, qui lon-

gæui fuere, tamen plenius prædebant, et cœnabant par-
 cius, igitur ad prorogandam uitam magis confert plus
 prandere, & minus cœnare: hi uero erant primo An-
 tiochus medicus qui octogenarius erat, et corpus exer-
 cens p̄ tria stadia, et ægros uisitans tñ plenius prædebat
 quã cœnaret. Nam hic (ut Galenus dicit classe 2^a. 90.
 G.) mediocriter prandebat, primum his sumptis quæ
 aluum deiciunt, post hæc maxime piscibus uel quos sa-
 xatiles uocãt, uel qui in alto mari degunt. Rursus in cœ-
 na à piscium esu abstinuit, sed boni succi aliquid, ac quod
 non facile putresceret sumpsit, utiq; aut far cum mulso,
 aut auem ex iure simplici, atq; hac quidem uictus ratio-
 ne Antiochus in senio usus sensibus illa s̄is, membrisque
 omnibus integris ad extremũ durauit, postea aliud exẽ-
 plum refert Telephi grammatici qui centum ferẽ annos
 uixit, de quo Galenus dicit, quòd prandebat septima ho-
 ra, aut paulo citius, primum oleribus sumptis: deinde pi-
 scibus gustatis, aut auibus: uespere autem tantum panem
 ex uino misto edebat. Igitur plus prandens quàm cœ-
 nans ad tantam ætatem peruenit Thelephus: prandium
 igitur cœna plenius esse debet. BRAS. Si eiusmodi
 exempla probe considerabis, percipies Galenum ex ipsis
 solum probare senioribus ter in die porrigendum esse
 cibum, quòd & in cõmentatione aphorismi tertijdecimi
 » primi libri Senes facillime ieiuniũ ferũt, Galenus notat
 senes. s. decrepitos, parum & sæpe comedere debere,
 unde hi ante prandium iētabant, uel mel coctum uel cru-
 dum, uel aliquod simile, postea prandium differebãt ad
 illam horam in qua quiescere debebant, et non erant am-
 plius occupati: potea iterum edebãt, quòd Galenus præ-
 dium

dium uocat, cum tamen tardius fieret, neque Antiocho
 in coena minus præbet, quia præbere auem in iure non
 est minus quàm in mane piscem præbere. Thelephus ta-
 men minus accipiebat, in coena, uel fortè etiam magis cū
 uinum acciperet, quòd ut est pueris alienissimum, ita est
 senioribus aptissimum. adde præterea Thelephum ra-
 tionabiliter se regere debuisse, ut illi regendi sunt qui
 refici debent. At Galenus in septimo Methodi medendi li-
 bro docet quomodo reficiendi sunt qui conualescunt, &
 inquit. Quorū uirtutes perinde ut in senibus imbecilles
 sunt, uerum in illis qui reficiuntur plus præbet in coena
 Galenus eodè loco quàm in prandio: igitur et senibus plus
 in coena præbendum, & ita accipiebant Antiochus &
 Thelephus: & quamuis Thelephus qui erat grammati-
 cus plus in prandio sumpsisset, tamen Antiocho medico
 magis credendum erat, qui plus in coena sumebat: nam
 medico (in his quæ ad rem medicam spectant) potius cre-
 dendum est, quàm grammatico. SE. Recte ais, tamen
 arbitrari oportet Thelephum grāmaticum hoc genus
 uictus non exercuisse ut grammaticus, sed potius ut ab
 aliquo medico edoctus. BRAS. Miror te grammati-
 starum mores nōdum cognouisse, nimirum qui arbitran-
 tur plus se scire, quàm probi medici se scire putent. SE.
 Quid de his dicis qui oculis laborant? BRAS. Mil-
 lies dictum est disputationem hanc circa sanos tantū uer-
 fari, uerum cum de aegris interrogaueris, iccirco tibi re-
 spondeo, & in prandio, & in coena his modice dandum
 esse qui oculis laborant: tamen quòd in coena sumi-
 tur, plus esse bebet, quàm id quòd in prandio receptum
 est, quia et si uapores aliqui ad oculos tendant, tamen in
 c iiii uigilijs

wigilijs illuc multo plures ascenderent. SE. Multa alia ab his medicis in meo disputabantur pharmacopolio, & multos fingeant casus, quos ex Conciliatore desumpsis se dicebant. BRAS. At casus illi ad rem nihil faciunt, cum de sanis tantum sermo noster intelligat. SE. Es ne tu harum solutionum inuentor. BRAS. Sunt à diuersis hinc inde decies repetitæ. SE. Quam sententiam ex his potius probas. BRAS. Illam quæ maioribus fulcitur rationibus atq; authorum sententijs, est uero illa quæ suadet cœnâ prandio pleniorē esse oportere: tamen et hoc addam quod ipsi rei magis correspondere uidetur, et experientia ita esse ostendit. SE. Quodnam hoc est? BRAS. Ambiguitatem hanc ita determinandam censemus. Si per rationes & antiquorum sententias de quæstione iudicium ferendum sit (in sanis semper intelligendo) plus cœnandum est quàm prandendum. In diu assuetis plenius prandere, ac parcius cœnare consuetudo immutanda non est, præsertim si fateantur ob hoc nihil incommodi subire: qui uero diu assueti non sunt, consuetudinem mutare debent. Cum uero nonnulli sint qui interdium melius coquunt, quàm noctu, alij qui melius nocte quàm interdium. Dicimus illos qui interdium facilius coquunt, quàm noctu plenius prandere oportere, et minus cœnare: qui uero è contrario hi abundantius cœnent, & minus prandant: in his qui non diu ad plenius prædium assueti sunt, si noctu melius coquant, quàm interdium, consuetudinem mutare iubeantur. Si uero interdium melius coquerent, quàm noctu assuetudinem illam prosequantur. neq; admiratione afficiaris quod aliqui interdium facilius coquant, quàm noctu, quia experientia hoc ostendit: neq; ratio aliqua

abest

abest. SE. Multos audiui quibus prædere amplius placet, ac minus cœnare, & alios e contrario. BRAS. Et hæc est experientia quã dico: diuersos homines interrogato, illos sententijs diuersos inuenies, multosq; reperies quibus magis proficit prandere plenius, & cœnare parcius, & alios e contrario: & si nõnunquam oppositum faciant, mirifice læduntur: rationem præterea illud dictare constat, quoniam reperiuntur homines qui naturalem calorem adeo uehemẽtem habent, ut illa quæ sunt facilis coctionis putrefaciant: quæ uero difficilis probè coquant. de his Galenus loquitur in tertio de Alimentorũ facultatibus. Calidiores etenim uentriculi iecuscula, oua, & alia facilioris coctionis putrefaciunt: bubulam uero carnem, & alia quæ sunt difficilioris coctionis probè conficiunt. Cum ergo in his qui uentriculum habent calidissimum facilia concoctu corrumpantur, & in nocte calor uehementior euadat: propterea in his noctu cibi magis corrumpuntur, quia calor uehementior efficitur, at in prandio calor non est adeo intesus: iccirco post prandium melius conquoquent, nec cibum corrumpent. quãquam ex hac ratione quispiam colligere possit, suaderi potius esse sumendos difficilioris coctionis cibos in cœna quàm in prandio: at quia experientia ostendit multis hoc usu uenire, ut interdum melius conquocant, propterea his istud concedatur ut in prandio plus sumant, qui forte ob assuetudinem sunt magis in hoc inclinati.

SEN. Mihi iam fastidio uenit eiuscemodi disputatio.

BRAS. Immo & multum consumimus temporis in illa enucleanda, quod in trochiscis examinandis conteri poterat. SE. Sed neq; illud fuit inutile. BRAS. Neque

BRASAVOLI.

que apprime utile, cum omnes ferè homines sese regant^o
 ut contingit, & ut patrij mores exiguit, & ut ipsi assu^e
 ti sunt, neq; hoc, uel illud cum sani sunt cōsiderant. SE.
 Diligentius uero considerant cum egrotare cœperint.
 BRAS. Tunc uero non est de prandio uel cœna dispu=
 tandum, nam aegritudinis ratione opus est aegrotum in
 uictu & hora uictus seruare. SE. Ad primum igitur
 institutum redeamus. BRASA. Primum institutum
 erat de Trochiscis uerba facere, & illos, ut de alijs com=
 positis quæ in pharmacopolijs Ferrariensibus seruan=
 tur seorsum fecimus, examinare. SENEX. Ab his
 igitur inchoemus. BRASAVO. Ut lubet inchoato.
 Se. Vnde dicti sunt trochisci? & quo nomine à latinis
 uocantur? BRAS. Trochisci à rotunditate dicun=
 tur, unde & à circulo ac rotunditate, quã habent à Græ=
 cis κυκλίσκοι etiam nominantur, quoniã Græci τρο=
 χον reuolutionem & rotam appellant, τροχίσκον ue=
 ro rotulam, & τροχίσκιον etiam diminutiuum & κυ=
 κλὸν rotam uocant, κύκλος uero circulus dicitur, &
 κυκλίσκος, paruus circulus, κυκλίσκιον quoq; diminu=
 tiue dicitur, à Latinis pastilli uocantur, licet recentiores
 omnes Græco nomine potius uti uelint, quãuis & Græ=
 ci nomen aliud habeant, quo frequenter utuntur, nam il=
 los à pane ἀρτίσκους nūcupant, q; uero à Latinis pastil=
 li uocent, ex Celso summi potest, libro quinto capite de
 cimo septimo cum ait, Malagmata uero, atq; empla=
 stra, pastilliq; quos τροχίσκος Græci uocant. En quo=
 modo trochiscos latina lingua pastillos nuncupauit, eo=
 demq; loco Celsus differētiam ponit, inter malagmata,
 emplastra, & pastillos. SE. Ni pigeat Celsi uerba ad
 ducito

ducito, ut differentiã hanc ex tanto authore discere possim. BRAS. Hæc sunt Celsi uerba. Malagmata cc
maxime ex floribus, eorumq; et surculis, Emplastra, cc
pastilliq; magis ex quibusdam metallicis fiunt, & de pa- cc
stillis ait, q; fiunt ne lædant uulnera cum imposita sunt. cc
SE. Quomodo autem pastilli, & emplastra differunt?
BRAS. Sequitur Celsus. Emplastrum utiq; liquati cc
aliquid accipit, in pastillo tantum arida medicamenta, cc
aliquo humore iunguntur. paulo post modum conficien- cc
di pastillos docet, cum ait. At pastilli hæc ratio est,
Arida medicamenta contrita humore non pingui, aut
uino, uel aceto coquuntur, & rursus cocta inarescunt,
atq; ubi utendum est, eiusdem generis humore diluun-
tur. addit præterea Celsus. Cum emplastrum imponi-
tur pastillus illinitur, aut alicui molliori, aut cerato mi-
scetur. pastillum siue trochiscum nonnulli ita definiunt,
esse compositionem quandam rotundam, paruam, ad lu-
pini similitudinem, tamen si pharmacopolarum morem
consideremus ipsi trochiscos oēs quadratos effingunt,
& in medio concauos. nonnulli huius formæ rationem
reddiderūt, quia ita confecta facilius exiccantur, quam
si essent in forma rotunda, nam in forma rotunda magis
sunt unitæ, & collectæ partes, & ob eandem etiam ra-
tionem excavantur. SE. In hac forma semper confe-
ci, & semper confici uidi. BRAS. Tamen hoc nihil
ad rem facit, neq; ad eorum faciliore breuioremq; exic-
cationem magis facit quòd sint quadrati, quàm rotun-
di, cum in tam parua mole fiant, ut in unaquaq; forma
confecti facile exiccari possint, nunq; etenim drachmam
pondere excedunt, imo mihi potius placeret, cum in tā
leui

BRASAVOLI

leui pondere fiant, ut rotundi efficerentur, quo simplicium uis melius seruetur, & non conficeretur, in rotulas uel in placentulas, quia hæ formæ sunt compressæ. fieri etiam possent uti parui unius drachmæ panes, nam tunc uere pastilli erunt, & à nonnullis Græcis ὀρε-
 Τίσκοι uocantur, ac si parui panes dixerint. in quacūq; fiant forma non magni refert, modo commode exiccari possint, & ingredientium simplicium uis diu seruari. Paulus Aegineta libro septimo capite duodecimo ita de trochiscis ait, Pastillos Græci ab efformationis figura
 cc Τροχίσκος, idest orbiculos appellant. Sunt autem pa-
 cc stillorum genera tria, alij nanq; πόσιμοι, hoc est pota-
 cc biles, alij ἐνέτικοι, id est infusiles, qui per anum imittun-
 cc tur, alij uero κατὰ χεῖρας quod est inungibiles. Hæc
 cc sunt tria apud Paulum trochiscorum genera, rōne mo-
 dorum quibus utimur nominata, sed unumquodq; horū
 modorū in alios diuiditur, qui à suis denotantur actioni-
 bus. illi qui potabiles dicuntur non ita dicuntur, quia ut
 trochisci bibi possint, sed quia in quopiā dissoluti liquo-
 rum bibunt, hi uero potabiles diuiduntur quia aliqui sunt,
 ἐπισχετικοὶ quasi dicas latine retentiui eo quod alui,
 uel sanguinis, uel alias quascunq; fluxiones, refrigeran-
 do uel astringendo inspergendo ue aut desiccando com-
 pescant. Alij sunt anodynii sedandi dolorem uim habentes
 uel quod sensum stupefaciēdo torporē inducant, quo-
 niam dissipant, atq; diffundunt, alij ἐκφρακτικοὶ uocā-
 tur, qui obstructions aperiunt, in quacunq; sint parte,
 uel lienis uel iecoris uel renum. uerum ex his qui infun-
 duntur trochiscis, aliqui uim habent humorum acredi-
 nem obtundendi, ut illi qui in dyssenteria præbentur, ad
 impediendum

impediendū ne humores acres intestina corrodat. Alij
sunt styptici & astringentes, alij deurendi uim habent,
quorū usus est in depascentibus ulceribus κατὰ χρισίαι
uero easdem habent cum his qui infunduntur uires, nam
inter ipsos aliqui sunt styptici alij deuretēs. SE. Non
abre Paulus ita distinxit. BRAS. Non abre quidem
ut uidetur, at nos singulatim de uno quoq; trochiscorū
genere agemus, ipsorūq; uires exprimemus. SE. Quid
illud erat, quod audiui, antiquos. s. sigillasse trochiscos?
BRAS. Nemo ex antiquis de trochiscorum sigillo lo
cutus est, nisi quispiam terram leniam quæ in pastillos
antiquitus conficiebatur, trochiscos fuisse dixerit, nam
Dianæ sigillo imprimebantur, sed forte hoc audiuisti,
quia Mesue in confectione Gallie sabellinæ in composi
tionis calce inquit. Fiant trochisci ut diximus, & sigillē
tur. SE. Arbitror hunc esse locum à quo illi accepe
re, qui trochiscos sigillādos esse monuerunt, sed quomo
do sigillabantur uel sigillari debent? BRAS. Nullus
est qui de hac re agat præter Albucasim in libro Serui
toris inscripto, in quo caput facit cui titulum indidit.
Modus faciendi sigillum, quo sigillātur trochisci. SE.
Huius authoris uerba (si me amas.) referto. BRAS.
De re hac nimis ample nimisq; diffuse ptractat, tamen
ut tibi morem geram, nōnulla ex ipsius uerbis referam,
& tot quod tibi satisfacere poterūt, inquit. Accipe fru
stum ligni hebani, aut buxi, aut eboris, aut alterius cu
iuscunq; uis, & sit crassitudo eius mensura duorum digi
torum, & latitudo trium, & longitudo unius palmi, et
præparetur forma eius bene: deinde sicca ipsum in lōgi
tudinē eius ī duas partes æquales: ita quod unicuiq; tabu
le sit

» la sit crassitudo unius digiti: deinde fac ambas facies eius
 » politas, lenes, bene inuicem coherentes, deinde sculpe in
 » ambabus faciebus tabularū sculpturas rotundas secundum
 » dum quātitatem trochiscorum, quos uolueris sigillare,
 » siue magnos, siue paruos: deinde sculpe inter unūquēq;
 » circulum nomen trochisci quodcunq; uolueris. s. ex quo
 » fuerit factus. Hic est sigillandi modus, quem Albucasis
 docet, tamen nihil ad rem facit, cum nostro tempore nō
 signentur trochisci. SE. Si essent signati facilius co-
 gnosceretur. BRAS. At ex pixidibus uos illos co-
 gnoscitis, quæ illorum trochiscorum, qui in illis continē-
 tur nominibus inscriptæ sunt. SE. At si diuersa tro-
 chiscorum genera simul miscerentur, illa absq; sigillo di-
 stinguere nesciremus. BRAS. Hoc esset pharmaco-
 polæ negligentiae attribuendum. qui proprijs in pixi-
 dibus trochiscos reponere debet. SE. Cōtingeret pro-
 fectò ob pharmacopolæ negligentia, tamen euenire pos-
 set. BRAS. Tunc illi omnes qui sūt mixti sunt abij-
 ciantur, nisi ad eandem sint facti intētionem. At tu iam
 trochiscos enumerare incipito, quos in uestris pharma-
 copolijs seruatis, & unumquodq; genus per ordinem
 enarrato. SE. Cur ordinem me seruare præcipis, cū
 omnia absq; ordine scripserim? BRAS. De ordine
 intelligo quo in tua scheda scripti sunt.

S E N E X. II.

Trochisci de Rhabarbaro sunt primum à me descriptū
 genus. BRAS. Apud quem authorem inueniuntur
 hī trochisci? SE. Apud Mesuem. BRAS. Mesue
 igitur compositionem referto. SE. En referto.

Recipe Raued boni drach. X.

Succi